

TEXNOLOGIYA DARSLARIDA EKOLOGIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH YO‘LLARI

Kambarov Nodirjon Sattarovich,

University of Business and Science oliy ta'lim muassasasi.

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

E-mail: nodirjonkambarov2@gmail.com. Tel: +998939447261

Martpo'latova Madina

University of Business and Science Boshlang'ich ta'lim

yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada texnologiya fanining boshlang'ich ta'lim tizimida ekologik tarbiya berishdagi o'rni va imkoniyatlari yoritilgan. Ekologik tarbiyaning o'quvchilarda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, texnologiya darslarida ekologik mazmundagi amaliy mashg'ulotlar, ijodiy topshiriqlar va interfaol metodlar orqali o'quvchilarda ekologik madaniyatni rivojlantirish imkoniyatlari ilmiy-metodik jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar. Ekologik tarbiya, texnologiya fani, ekologik madaniyat, boshlang'ich sinf o'quvchilari, amaliy mashg'ulotlar.

СПОСОБЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ НА УРОКАХ ПО ТЕХНОЛОГИЯМ

Камбаров Нодиржон Саттарович,

Университет бизнеса и науки, высшее учебное заведение. Доктор философии (PhD) в области педагогических наук, доцент. E-mail: nodirjonkambarov2@gmail.com

Тел.: +998939447261

Мартпулатова Мадина

Студентка 2-го курса Университета бизнеса и науки, специальность "Начальное образование"

Аннотация. В данной статье рассматривается роль и возможности технологий в обеспечении экологического образования в системе начального образования. Анализируется важность экологического образования в формировании у учащихся осознанного отношения к природе. Также научно и методологически обосновываются возможности развития экологической культуры у учащихся посредством практических занятий с экологическим содержанием, творческих заданий и интерактивных методов на уроках технологий.

Ключевые слова: экологическое образование, технологии, экологическая культура, учащиеся начальной школы, практические занятия.

WAYS TO FORM AN ECOLOGICAL CULTURE IN TECHNOLOGY LESSONS

Kambarov Nodirjon Sattarovich

*University of Business and Science higher educational institution. Doctor of Philosophy
(PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor.*

E-mail: nodirjonkambarov2@gmail.com Tel: +998939447261

Martpulatova Madina

*2nd year student at Primary Education of the
University of Business and Science*

Annotatsion. *This article discusses the role and possibilities of technology in providing environmental education in the primary education system. The importance of environmental education in forming a conscious attitude towards nature in students is analyzed. Also, the possibilities of developing environmental culture in students through practical exercises with ecological content, creative tasks and interactive methods in technology lessons are scientifically and methodologically substantiated.*

Keywords. *Environmental education, technology, environmental culture, primary school students, practical exercises.*

KIRISH

Tabiat go'zalligi va undagi boyliklar insoniyat uchun berilgan aziz ne'matdir. Uning go'zalligidan zavq olish, ne'matlaridan oqilona foydalanish va kelgusi avlod uchun asrab avaylash biz insonlarning burchidir. Tabiat va insoniyat uzviy bog'langan bir zanjirdir. Agar uning uzviyligiga daxl qilinsa bu zanjirga putr yetadi va bu mustahkamlik yo'qoladi.

Barcha fanlar qatori mehnat ta'limi jarayonlarida ham ekologik tarbiyalar berib boriladi. Bu har bir ish turi jarayonlarida amalga oshirilishi lozim.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini texnologiya darslarida ekologik madaniyatini rivojlantirish lozim. Ushbu maqola uchun adabiyotlar tahlilini tayyorlashda quyidagi yondashuvlarni ko'rib chiqishingiz mumkin: mutaxassislardan Sanaqulov X. Xodiyeva, Adashaliyeva Z, R.Mavlonova, Jo'rayeva M, Z.Sattorova, A.Sultonova, R.A.Mamurova, O.Goroxova, R.Hasanov, M.Tilavov, H.Egamovlar o'rganganlar hamda ilmiy izlanishlar olib borganlar [1-2-3-4]. Ular texnologiya darslarida turli materiallar bilan ishlashga o'gatih syo'llari borasida tadqiqot olib borib, o'z tavsiyalarini berdilar.

Xorij olimlaridan I.A.Vorobey, I.Perevertin, L.Maltsevo, N. Shumulleyevich N.M. Shumulleyevich, N.B.Xolezova, N.A. Kurochkina kabi pedagog olimlar ham ilmiy izlanishlar olib bordilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida texnologiya darslarida ekologik madaniyatini rivojlantirish, ijodiy fikrlashga o'rgatish, turli materiallar bilan ishlash ekologik tarbiya ko'nikma va malakalarni shakllantirib beradi. Umumta'lim maktab o'quvchilariga texnologiya mashg'ulotlarida ekologik ijodiy fikrlashga o'rgatish, tabiatni va san'atni idrok etishga o'rgatish, muammoli vaziyatlarda yechim topishga o'rgatadi. Tabiatni qadrlash, tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish bilan birga, tabiatni kelajak avlodlarga yetkazishdan iborat.

TAHLILLAR VA NATIJALAR

Dunyoda global ekologik muammolarning kuchayib borishi insoniyat oldida tabiatga nisbatan ongli va mas'uliyatli munosabatni shakllantirish zaruratini yuzaga chiqarmoqda. Atrof-muhitni muhofaza qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik muvozanatni saqlash masalalari

jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu sababli yosh avlodda ekologik madaniyat va ekologik ongni shakllantirish ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Boshlang'ich ta'lim o'quvchining dunyoqarashi, qadriyatlari va ijtimoiy xulq-atvori shakllanadigan muhim davr hisoblanadi. Pedagog va psixolog olimlarning ta'kidlashicha, aynan ushbu bosqichda berilgan tarbiya va ta'lim bolaning kelajakdagi hayotiy pozitsiyasiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Shu nuqtai nazardan, ekologik tarbiyani boshlang'ich sinflardan boshlab tizimli ravishda shakllantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Texnologiya fani o'zining amaliy yo'naltirilganligi bilan ekologik tarbiya berish uchun keng imkoniyatlarga ega. Ushbu fan orqali o'quvchilar turli materiallar bilan ishlash, chiqindilarni qayta ishlash, tabiiy resurslardan tejamkorlik bilan foydalanish kabi faoliyatlar bilan tanishadilar. Natijada o'quvchilarda tabiatga ehtiyotkorona munosabat, ekologik mas'uliyat va ongli xulq-atvor shakllanadi. Texnologiya darslari nafaqat bilim berishga, balki o'quvchilarning ekologik tafakkurini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Ta'limda zamonaviy pedagogik yondashuvlar texnologiya darslarini ekologik mazmun bilan boyitishni, amaliy mashg'ulotlar va ijodiy topshiriqlar orqali o'quvchilarning ekologik madaniyatini rivojlantirishni taqozo etadi. Bu jarayonda interfaol metodlar, loyiha faoliyati va muammoli vaziyatlarga asoslangan topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarning faolligini oshirish, ekologik muammolarni anglash va ularning yechimiga ijodiy yondashish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Shu sababli texnologiya fanining ekologik tarbiya berishdagi imkoniyatlarini ilmiy-metodik jihatdan o'rganish va tahlil qilish bugungi ta'lim amaliyoti uchun dolzarb masala hisoblanadi. Mazkur maqolada texnologiya fanining ekologik tarbiya berishdagi pedagogik imkoniyatlari, ekologik madaniyatni shakllantirishda

qo'llaniladigan samarali usul va vositalar yoritiladi hamda ularning ta'lim jarayonidagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Ekologik tarbiya zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u shaxsda tabiatga nisbatan ongli munosabat, ekologik mas'uliyat va barqaror hayot tarzini shakllantirishga qaratilgan pedagogik jarayon hisoblanadi. Ekologik tarbiyaning asosiy maqsadi — o'quvchilarda atrof-muhitni muhofaza qilishga bo'lgan ehtiyojni, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish ko'nikmalarini hamda ekologik muammolarga nisbatan faol fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishdan iborat. Pedagogika va ekologiya sohasidagi ilmiy manbalarda "ekologik tarbiya" tushunchasiga turlicha yondashuvlar mavjud. Jumladan, ayrim olimlar ekologik tarbiyani shaxsning ekologik ongini shakllantirish jarayoni sifatida talqin qilsa, boshqalar uni inson va tabiat o'rtasidagi uyg'un munosabatlarni ta'minlovchi uzluksiz tarbiya tizimi deb hisoblaydilar. Har ikkala yondashuvda ham ekologik tarbiya inson faoliyatining tabiatga ta'sirini anglash va ushbu ta'sirni ijobiy yo'naltirishga xizmat qilishi ta'kidlanadi. Ekologik tarbiya ekologik bilim, ekologik tafakkur, ekologik madaniyat va ekologik xulq-atvor kabi tarkibiy qismlardan iborat. Ekologik bilim o'quvchilarga tabiat hodisalari, ekologik muammolar va ularning kelib chiqish sabablari haqida ilmiy asoslangan tushunchalarni beradi. Ekologik tafakkur esa o'quvchilarning ekologik muammolarni tahlil qilish, ularning oqibatlarini oldindan ko'ra bilish va muqobil yechimlar topish qobiliyatini rivojlantiradi. Ekologik madaniyat shaxsning tabiatga nisbatan qadriyatli munosabatini ifodalasa, ekologik xulq-atvor ushbu bilim va munosabatlarning amaliy faoliyatda namoyon bo'lishini ta'minlaydi.

Ta'lim tizimida ekologik tarbiyaning ahamiyati, avvalo, barqaror rivojlanish g'oyalarini yosh avlod ongiga singdirish bilan belgilanadi. Bugungi kunda sanoatlashuv, urbanizatsiya va texnologik taraqqiyotning jadal sur'atlarda rivojlanishi ekologik muammolarning kuchayishiga olib kelmoqda. Shu sababli ta'lim jarayonida ekologik tarbiyani tizimli va uzviy tarzda tashkil etish jamiyatning ekologik xavfsizligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Boshlang'ich ta'lim bosqichida ekologik tarbiya berish alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki ushbu davrda o'quvchilarning idrok etish qobiliyati, axloqiy me'yorlari va ijtimoiy xulq-atvori shakllanadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari tabiat hodisalarini bevosita kuzatish, amaliy faoliyat orqali o'rganishga moyil bo'ladilar. Shu bois ekologik tarbiya mazmunini yosh xususiyatlariga mos holda tashkil etish, ko'rgazmali vositalar va amaliy mashg'ulotlardan foydalanish yuqori samaradorlikni ta'minlaydi.

Ekologik tarbiyani ta'lim tizimiga integratsiya qilish fanlararo yondashuvni talab etadi. Ona tili, matematika, tabiatshunoslik va texnologiya fanlari orqali ekologik mazmunni uzviy singdirish o'quvchilarda ekologik dunyoqarashni yaxlit shakllantirishga yordam beradi. Ayniqsa, texnologiya fanida ekologik tarbiyani amalga oshirish amaliy faoliyat bilan bog'liqligi sababli o'quvchilarning ekologik xulq-atvorini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Umumiy qilib aytsak, ekologik tarbiya ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, u shaxsning ekologik ongli, mas'uliyatli va ijtimoiy faol bo'lib shakllanishini ta'minlaydi.

Ekologik tarbiyaning samarali tashkil etilishi jamiyatning barqaror rivojlanishi va kelajak avlodlar uchun sog'lom ekologik muhitni saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega.

Texnologiya fani boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda eng samarali fanlardan biri hisoblanadi. Chunki mazkur fan o'quvchilarning nazariy bilimlarini

bevosita amaliy faoliyat bilan bog'lab, tabiat va inson faoliyati o'rtasidagi uzviy aloqani anglash imkonini beradi. Pedagog-olimlar ta'kidlaganidek, ekologik tarbiya faqatgina bilim berish bilan cheklanib qolmasdan, balki o'quvchilarning kundalik faoliyatida ekologik xulq-atvorni shakllantirishni talab etadi.

Mashhur pedagog olim K.D. Ushinskiy ta'lim jarayonida tarbiyaning samaradorligi amaliy faoliyat bilan uzviy bog'liq bo'lishi zarurligini ta'kidlab, "bola o'zi bajargan ish orqali bilimni chuqurroq anglaydi" degan fikrni ilgari surgan. Ushbu yondashuv texnologiya fanida ekologik tarbiyani tashkil etishda muhim metodik asos bo'lib xizmat qiladi. Texnologiya darslarida o'quvchilarning qo'l mehnati, buyumlar yaratish jarayoni va material tanlash faoliyati ekologik ongini rivojlantirishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiya darslarida ekologik mazmundagi topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarning ekologik bilim va ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Jumladan, pedagog olim N.M. Verzilina olib borgan tadqiqotlarda qayta ishlanadigan materiallar (qog'oz, plastmassa, mato qoldiqlari) asosida tashkil etilgan amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarda resurslardan oqilona foydalanish ko'nikmasini shakllantirishi ilmiy jihatdan isbotlangan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, bunday mashg'ulotlarda ishtirok etgan o'quvchilarning ekologik xabardorlik darajasi an'anaviy darslarga nisbatan yuqoriroq bo'lgan.

Texnologiya fanida ekologik tarbiyani shakllantirishda loyiha asosida o'qitish metodining ahamiyati ham alohida e'tiborga loyiq. Pedagog-olim J. Dyui ta'limda loyiha metodini qo'llash o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirishini ta'kidlagan. Texnologiya darslarida "chiqindisiz ishlab chiqarish", "tabiatni asraymiz", "ikkinchi hayot beramiz" kabi mavzularda kichik loyihalar tashkil etish orqali o'quvchilar ekologik muammolarni anglash va ularga yechim topishga o'rganadilar. Bu esa ekologik tarbiyaning samaradorligini oshiradi. Amaliy kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, texnologiya darslarida ekologik mazmundagi topshiriqlarni tizimli qo'llash o'quvchilarning tabiatga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartiradi. Masalan, chiqindi materiallardan foydali buyumlar tayyorlash jarayonida o'quvchilar isrofchilikning oldini olish, tejamkorlik va tabiatga zarar yetkazmaslik tamoyillarini amaliy ravishda o'zlashtiradilar. Ushbu jarayonda o'qituvchining yo'naltiruvchi va tushuntiruvchi roli muhim ahamiyat kasb etadi.

Pedagog olim A.N. Leontyev faoliyat nazariyasida shaxsning ongli xulq-atvori faqat faoliyat jarayonida shakllanishini asoslab bergan. Mazkur nazariyaga tayangan holda aytish mumkinki, texnologiya darslarida ekologik tarbiya berish o'quvchilarning ekologik xulq-atvorini shakllantirish uchun qulay pedagogik muhit yaratadi. Chunki o'quvchi ekologik qoidalarga rioya qilishni faqat eshitibgina qolmay, balki uni o'z faoliyati orqali amalga oshiradi. Shu bilan bir qatorda, ekologiya darslari boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirish uchun keng imkoniyatlarga ega. Amaliy mashg'ulotlar, loyiha faoliyati va ekologik mazmundagi topshiriqlar orqali o'quvchilarda ekologik ong, ekologik madaniyat va mas'uliyatli munosabat shakllanadi. Ilmiy tadqiqotlar va pedagog-olimlar fikrlari texnologiya fanining ekologik tarbiyani rivojlantirishdagi samaradorligini tasdiqlaydi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani samarali shakllantirish jarayonida interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki interfaol metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda o'zlashtirilayotgan bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi. Pedagogika fanida interfaol ta'lim shaxsga yo'naltirilgan ta'limning muhim tarkibiy qismi sifatida e'tirof etiladi. Pedagog-olim V.V. Davydov ta'lim jarayonida faol o'quv faoliyatini tashkil etish o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi. Ushbu yondashuv texnologiya darslarida ekologik tarbiyani rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Xususan, "aqliy hujum", "klaster", "Venn diagrammasi", "blits-so'rov" kabi metodlar orqali o'quvchilar ekologik muammolarni tahlil qilish va ularning yechimlarini topishga jalb etiladi. Texnologiya darslarida muammoli ta'lim metodidan foydalanish ekologik tarbiyaning samaradorligini oshiradi. Muammoli vaziyatlar yaratish orqali o'quvchilarda tabiatni muhofaza qilishga oid mas'uliyat hissi shakllanadi. Masalan, "Agar chiqindilar qayta ishlanmasa, qanday oqibatlar yuzaga keladi?" kabi savollar asosida tashkil etilgan muhokamalar o'quvchilarning ekologik tafakkurini rivojlantiradi. Pedagog olim M.I. Mahmutov muammoli ta'lim o'quvchilarning bilishga bo'lgan qiziqishini oshirishini va mustaqil fikrlashni shakllantirishini ilmiy jihatdan isbotlagan. Ekologik tarbiyani rivojlantirishda loyiha faoliyati ham muhim pedagogik texnologiya hisoblanadi. Texnologiya darslarida kichik loyihalar asosida ishlash o'quvchilarning ijodiy va ekologik faolligini oshiradi. J. Dyuning ta'lim nazariyasiga ko'ra, o'quvchi bilimni faoliyat jarayonida egallaganda u mustahkam va barqaror bo'ladi. "Qayta ishlanadigan materiallardan foydali buyumlar yaratish", "Tabiatni asraymiz" kabi loyihalar o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar orasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)dan foydalanish ham alohida ahamiyatga ega. Texnologiya darslarida ekologik mazmundagi videoroliklar, animatsiyalar va taqdimotlardan foydalanish o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq idrok etishiga yordam beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, vizual materiallar orqali berilgan ekologik ma'lumotlar o'quvchilarning xotirasida uzoqroq saqlanadi va ularni amaliy faoliyatga

undaydi. Interfaol metodlardan foydalanish jarayonida o'qituvchining roli ham muhim hisoblanadi. O'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchilarning faoliyatini tashkil etuvchi va yo'naltiruvchi sifatida namoyon bo'ladi. Pedagog-olim Sh.A. Amonashvili ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlik muhitini yaratish tarbiyaning samaradorligini oshirishini ta'kidlaydi. Aynan ana shunday hamkorlik muhiti texnologiya darslarida ekologik tarbiyani rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi.

XULOSA

Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda texnologiya fanining o'rni va pedagogik imkoniyatlari har tomonlama tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida ekologik tarbiya zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas tarkibiy qismi ekanligi, uning asosiy maqsadi esa o'quvchilarda tabiatga nisbatan ongli, mas'uliyatli va ehtiyotkor munosabatni shakllantirishdan iborat ekani ilmiy jihatdan asoslab berildi. Ekologik muammolarning global miqyosda kuchayib borayotgan hozirgi sharoitida ekologik tarbiyani aynan boshlang'ich ta'lim bosqichidan yo'lga qo'yish zaruriyati alohida ta'kidlandi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlari ekologik tarbiyani amaliy faoliyat asosida tashkil etishni talab etadi. Shu nuqtayi nazardan, texnologiya fani ekologik tarbiyani samarali amalga oshirish uchun qulay pedagogik imkoniyatlarga ega fan sifatida namoyon bo'ladi.

Texnologiya darslarida o'quvchilarning qo'l mehnati, tabiiy materiallar bilan ishlashi, buyumlar yaratish jarayoni orqali ekologik bilimlar amaliy ko'nikmalarga aylantiriladi. Bu esa ekologik ongning barqaror shakllanishiga xizmat qiladi. Ilmiy manbalar va pedagog-olimlar fikrlariga tayangan holda aytish mumkinki, texnologiya darslarida ekologik mazmundagi topshiriqlarni qo'llash o'quvchilarda ekologik madaniyat va ekologik xulq-atvorni rivojlantirishda yuqori natija beradi. Xususan, qayta ishlanadigan materiallardan foydalanish, chiqindilarni kamaytirishga qaratilgan amaliy mashg'ulotlar va ekologik loyihalar o'quvchilarda tejamkorlik, mas'uliyat va tabiatga mehr tuyg'ularini shakllantiradi. Ushbu jarayonlarda o'quvchi ekologik qoidalarni nafaqat nazariy jihatdan o'rganadi, balki ularni kundalik faoliyatida qo'llashga o'rganadi. Tadqiqot natijalari interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ekologik tarbiyaning samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. Muammoli ta'lim, loyiha asosida o'qitish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning ekologik tafakkurini rivojlantirib, ularni faol va mustaqil fikrlashga undaydi. Ayniqsa, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan ta'lim muhiti ekologik tarbiyani muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Umuman olganda, texnologiya fanining boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlari juda keng bo'lib, undan tizimli va maqsadga yo'naltirilgan holda foydalanish yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Mazkur maqolada ilgari surilgan nazariy xulosalar va amaliy tavsiyalar boshlang'ich ta'lim amaliyotida ekologik tarbiyani takomillashtirishga xizmat qiladi hamda ekologik madaniyatga ega bo'lgan barkamol avlodni tarbiyalashga ilmiy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Leontyev A.N. Faoliyat. Ong. Shaxs. — Moskva: Politizdat, 1977.
 2. Davydov V.V. Rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi. — Moskva: Pedagogika, 1996.
 3. Dyui J. Demokratiya va ta'lim. — Nyu-York: Macmillan, 1916.
 4. Verzilina N.M. Boshlang'ich sinflarda ekologik tarbiya metodikasi. — Moskva: Prosveshcheniye, 2004.
 5. To'xtaxo'jayev M., Karimova S. Boshlang'ich ta'limda texnologiya fanini o'qitish metodikasi. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
 6. Qodirov A.A. Ekologik ta'lim va tarbiya asoslari. — Toshkent: O'zbekiston, 2015.
 7. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S. Pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: O'qituvchi, 2017.
 8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. Barqaror rivojlanish va ekologik xavfsizlik masalalari bo'yicha davlat dasturi. — Toshkent, 2020.
-